Conceptverslag van het (online) Grootaandeelhoudersoverleg (GAO) gehouden op 4 juli 2025

Aanwezig van de zijde van aandeelhouders:
provincie Gelderland mevrouw Witjes en 5.1.2e
provincie Friesland 5.1.2e
provincie Noord-Holland 5.1.2e en de 5.1.2e
gemeente Amsterdam 5.1.2e
oud EWR-gemeenten 5.1.2e en 5.1.2e
Nuval-platform 5.1.2e

Aanwezig van de zijde van de Raad van Bestuur: 5.1.2e en 5.1.2e
Overige aanwezigen: 5.1.2e en 5.1.2e (notulist)
Afwezig met kennisgeving: 5.1.2e (provincie Friesland), 5.1.2e (gemeente Amsterdam) en 5.1.2e (Nuval-platform)

1. Opening en vaststelling agenda

5.1.2e opent het overleg en heet iedereen welkom. Vandaag staat vooral in het teken van de update van de (investerings)projecten buiten Liander. Eén van de afspraken die gemaakt is tijdens het Kavera-traject is dat er ieder voorjaar een update wordt gegeven van de (investerings)projecten buiten Liander, met als doel het GAO optimaal geïnformeerd te houden.
De voorgestelde agenda is akkoord.

2. Update relevante (investerings)projecten buiten Liander

Het doel van Alliander is om in 2030 klanten oplossingen te bieden die passen bij een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. De strategie van Alliander bestaat uit zeven pijlers met specifieke doelen en stappen die helpen om de doelen voor 2030 te bereiken en zorgen voor een duurzame energievoorziening in de toekomst. Deze thema's zijn leidend voor de investeringsplannen, ook buiten Liander. De kernactiviteit van Alliander is netbeheer. Daarmee genereren we meer dan 90% van de inkomsten. Dit betekent dat minder dan 10% van de omzet afkomstig is van activiteiten buiten Liander. Randvoorwaardelijk voor de activiteiten buiten Liander is dat deze een betekenisvolle bijdrage leveren aan de strategische doelen van Alliander. Dat beoordelen we jaarlijks aan de hand van de zeven pijlers, waarbij we kijken of de activiteiten nog passend zijn in de strategie of dat ze wellicht beter door de markt kunnen worden opgepakt. Aan de hand van een presentatie wordt ingegaan op de belangrijkste activiteiten buiten Liander, waarbij twee bestaande onderdelen een nieuwe naam hebben gekregen: DEP was voorheen Qirion Energy Consulting en Grid te great is de nieuwe naam voor Locamation.

Firan: ontwikkelt toekomstbestendige open netten voor o.a. warmte, duurzame gassen, zonnestroom en windenergie en is georganiseerd rond drie hoofdactiviteiten: warmte, decentrale netten en waterstof.
Firan Warmte gaat over de aanleg van warmtenetten, voor zowel voor bestaande bouw als nieuwbouw. Dit is al jaren een integraal onderdeel van onze strategie. Warmtenetten vormen - mits goed ontworpen - een onmisbare schakel in een toekomstig duurzaam en aardgasvrij Nederland en spelen ook een cruciale rol in het ontlasten van het energienet. Omdat warmte geen wettelijke taak is, realiseren we alleen (publieke) warmtenetten binnen ons verzorgingsgebied waar dit logisch is: op plekken met een geschikte lokale warmtebron en indien de businesscase economisch haalbaar en verantwoord is. Zo is recent de oprichting van het publiek integraal warmtebedrijf Nijmegen goedgekeurd, met als aandeelhouders de gemeente Nijmegen, het Innovatie- en Energiefonds Gelderland en Firan. Daarnaast zijn we dicht bij een financial close voor de aanleg van een warmtenet in Haarlem Schalkwijk, met als beoogd aandeelhouders de gemeente Haarlem en Firan (50%- 50%). Behalve deze investeringen zijn op dit moment geen andere specifieke investeringen voorzien. Wel zijn er door Alliander en Energie Beheer Nederland intentieovereenkomst getekend met de regio Leiden (6 gemeenten) en met de gemeente Amsterdam om de oprichting van een regionaal warmtebedrijf te onderzoeken.
Firan Decentrale Netten werkt samen met diverse publieke en private partners aan innovatieve lokale en relatief kleine energiesystemen op bedrijventerreinen en industriegebieden. Dit onderdeel komt moeizaam tot stand.
Firan Waterstof ontwikkelt een schaalbare en repliceerbare standaard voor regionale waterstofdistributie. Daarnaast zorgt Firan ervoor dat de benodigde kennis en ervaring wordt opgebouwd binnen Alliander. Meest in het oog springende project is de samenwerkingsovereenkomst tussen Firan en de Port of Amsterdam om aan de slag te gaan met het ontwerp van een open waterstofdistributienet in het Amsterdamse haven- en industriegebied.
Telecomcluster Alliander: verzorgt de telecommunicatie voor Liander en andere infrastructuur-bedrijven, zowel vast (via glasvezel en koper) als draadloos. Het Alliander Telecom Cluster heeft een sleutelrol in het slim, veilig en duurzaam beheren van het elektriciteitsnet. Alliander voert deze activiteiten expliciet zelf uit, om niet afhankelijk te zijn van externe partijen. Daarbij spelen cyber security en geopolitieke ontwikkelingen in

toenemende mate een rol bij beslissingen rondom toekomstbestendige connectiviteit. Private telecomnetwerken, in nationale en/of (semi)overheidshanden, bieden significante voordelen die ook door de veiligheidsdiensten van Nederland worden (h)erkend. Het Alliander Telecom Cluster bestaat uit drie bedrijven:

- Alliander Telecom is het telecom-expertisecentrum binnen Alliander, die met name telecomdiensten aan Liander levert. Op dit moment heeft Alliander Telecom glasvezelnetten in eigendom en huurt glasvezelverbindingen van commerciële partijen. Alliander Telecom en TReNT zijn de aanjagers van de FiberFederatie. Gemiddeld blijft 85% aan glasvezel in publiek eigendom onbenut. De ambitie van de FiberFederatie is die onbenutte glasvezel in publiek eigendom samen te brengen en zo een (semi-)publiek landelijk dekkend glasvezelnetwerk te realiseren.
- TReNT. [redacted] 5.1.1c
- Utility Connect, [redacted] 5.1.1c

Qirion: ontwikkelt, bouwt en onderhoudt verdeelstations, hoogspanningslijnen-, kabels en componenten. Qirion heeft daarmee een belangrijke rol in het realiseren en onderhouden van het hoog- en middenspanningsnet. Qirion is primair (kostendekkend) werkzaam voor Liander en TenneT. Daarnaast worden beperkt activiteiten in de vrije markt uitgevoerd.

Duurzaam Energie Perspectief (DEP): is het technisch adviesbureau van Alliander en levert diensten op het gebied van consultancy en engineering op de kennisgebieden: energiesysteem, elektrotechniek, warmte & gas en digitaal. DEP versnelt de energietransitie door bij te dragen aan (i) de verbetering van het bestaande energienet en (ii) de ontwikkeling en realisatie van nieuwe energienetten en systemen. Ongeveer 86% van de omzet in 2024 kwam van Alliander, de belangrijkste klant is Liander. Daarnaast worden beperkt activiteiten in de vrije markt uitgevoerd.

Qterra: is specialist in vooronderzoek en advies bij het veilig uitvoeren van bodem- en graafwerkzaamheden en kan vroegtijdig alle mogelijke omgevingsrisico's in kaart brengen en helpen deze te mitigeren. Qterra realiseert haar omzet primair via Liander, maar is ook werkzaam voor andere netwerkbedrijven, de aannemerij en advies/engineeringbureaus.

ENTRNCE: biedt via haar platform slimme digitale B2B-oplossingen waarmee duurzame energie tussen opwekkers en verbruikers kan worden uitgewisseld en verrekend, ongeacht hun locatie. Door opwek en verbruik, zowel geografisch als in de tijd, meer af te stemmen op elkaar kan het net beter worden benut. Op dit moment richt ENTRNCE zich met name op lokale overheden en energiecoöperaties. Eind december 2024 is een partnershipovereenkomst getekend tussen ENTRNCE en EPEX-Spot (Europese elektriciteitsbeurs) om de propositie in Europa verder te ontwikkelen en te lanceren.

Grid to great: levert digitaliseringsproducten (sensoren en applicaties) voor onderstations. De digitalisering van onderstations biedt netbeheerders betere controle, real-time inzicht en de mogelijkheid om flexibeler in te spelen op de veranderende energievraag- en aanbodsituatie.

Duitsland: de activiteiten in Duitsland zijn sterk afgebouwd in de afgelopen jaren. Wat resteert zijn:

- het relatief kleine netwerkbedrijf in Heinsberg, dat positief bijdraagt aan de resultaten van de groep en ons instaat stelt om de ontwikkeling van de energietransitie in Duitsland nauwgezet te volgen en daarvan te leren, en
- een 25% belang in 450connect nadat Alliander 75% van de aandelen heeft verkocht in 2021 aan verschillende Duitse netbeheerders, individueel en gezamenlijk. 450connect bouwt aan een LTE draadloos netwerk voor communicatie voor kritische infrastructuren in Duitsland, vergelijkbaar met het netwerk van Utility Connect in Nederland.

De presentatie geeft aanleiding tot de volgende vragen/opmerkingen:

- Indrukwekkend wat er allemaal gebeurt buiten Liander. Zeer informatieve presentatie. Warmte brengt een grote financieringsopgave met zich mee. Kan hier meer duiding aan worden gegeven? Nu de Wcw is aangenomen door de Tweede Kamer gaat er een nieuw speelveld ontstaan. Op basis van de uitkomsten van de Wcw en de rol van Alliander, werken we aan het businessplan Warmte. Het warmtedossier kent op dit moment nog te veel onzekerheden waardoor de omvang van de kapitaalsbehoefte lastig te bepalen is. Warmtenetten zullen naar verwachting 20% van het toekomstige energiesysteem vormen, maar de locaties zijn nog onduidelijk. De investeringen kunnen niet alleen door Alliander worden gedragen; overleg met aandeelhouders en het Rijk is noodzakelijk. Verder is er nu weliswaar een nieuwe marktordening voor warmtenetten, maar veel netten zijn nu nog in handen van private partijen. Hiervoor is geen overgangsregime vastgesteld. EBN (als beoogde Nationale Deelneming Warmte) onderzoekt de mogelijke transacties die moeten volgen in opdracht van de minister. Zodra de scenario's en bandbreedtes duidelijker zijn, worden deze met het GAO besproken. Verwacht wordt dat dit enige tijd zal duren, mede door politieke afwegingen. Tussentijds zal het GAO worden meegenomen in de ontwikkelingen en waar we staan in het proces.
- Recentelijk heeft TenneT bekend gemaakt dat de uitbreiding van het hoogspanningsnet in Gelderland, Utrecht en de Flevopolder jaren vertraging oploopt. Oorspronkelijk was de uitbreiding gepland voor 2029, maar inmiddels gaat TenneT uit van 2033. Wat is de impact hiervan voor Alliander? Aangegeven wordt dat dit nieuws flinke impact heeft op de klanten van Liander in deze regio's en op de 2030-doelstelling. Samen met overheden, marktpartijen en TenneT gaan we op zoek gaan naar mogelijkheden om meer uit het bestaande net te halen (bijv. door lokale invoeding via een gasgestookte WKK) en de beschikbare capaciteit zo slim mogelijk te benutten. Dat zijn kapitaalintensieve trajecten en daar moeten we in het kader van de betaalbaarheid de juiste afwegingen in maken.

3. Conceptverslag GAO d.d. 19 mei 2025

Er zijn geen tekstuele of inhoudelijke opmerkingen en het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Mededelingen

Van de zijde van de Raad van Bestuur worden de volgende mededelingen gedaan:

- Gevolgen van de val van het kabinet: het gros van het energie- klimaatbeleid is niet controversieel, wat betekent dat het demissionaire kabinet door kan gaan met die onderwerpen en de Tweede Kamer openstaat voor behandeling ervan. Het gaat dan onder meer om onderwerpen als netcongestie, wind op zee, verduurzaming van de industrie, de SDE++-subsidie en kernenergie. Een onderwerp dat controversieel is verklaard is het ontwerp-Klimaatplan 2025-2035.
- Gemeenteraadsverkiezingen 2026: we gaan vanuit Liander onder de aandacht brengen wat het belang van gemeenten is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het goedkeuren van bestemmingsplannen voor de bouw van nieuwe onderstations, beslissen welke wijken als eerst van het aardgas af gaan of waar bedrijventerreinen komen. Hier zullen brieven over worden verstuurd aan de gemeenten in het verzorgingsgebied van Liander. Dit zal nog separaat worden afgestemd met de KBG-leden van Amsterdam, Leiden en het Nuval-platform.
- Start Nationaal Expertisecentrum Netcongestie: op 21 mei 2025 ondertekenden Alliander, TenneT, provincie Gelderland, Oost NL, HAN University, Connectr en VNO-NCW een intentieovereenkomst voor de oprichting van het Nationaal Expertisecentrum Netcongestie. Het centrum wordt gevestigd in Arnhem en zal een belangrijke rol spelen in het versnellen van oplossingen voor de problematiek rondom netcongestie. Het komende half jaar zal worden gebruikt om het centrum verder te ontwikkelen en te komen tot een definitieve samenwerking. Wellicht is het een idee om volgend jaar een keer een fysiek GAO op deze locatie te houden.
- Warmte: zoals eerder genoemd heeft de Tweede Kamer gisteren het wetsvoorstel Wcw aangenomen. Alleen de PVV, SP en Partij voor de Dieren stemden tegen. Dat is een mooie mijlpaal. Tevens geeft de huidige stemverhouding vertrouwen voor de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer.
  Voor Alliander is van belang dat de randvoorwaarden voor investeringen in collectieve warmte ingevuld worden, waaronder bijv. een Waarborgfonds. Verder is de vraag hoe invulling gegeven gaat worden aan het advies van 5.1.2e om de bestaande 3 private warmtebedrijven publiek te maken.
- Jaarlijks gesprek met het Ministerie van EZ n.a.v. het Afsprakenkader: bij de ondertekening van het Afsprakenkader is afgesproken dat Alliander de Staat jaarlijks zal informeren over haar strategie, haar financiële positie en de eventuele kapitaalbehoefte in de komende jaren. Op 19 mei heeft dit gesprek plaatsgevonden. Het was een goed gesprek, waarin de prognoses zijn toegelicht en afspraken zijn gemaakt over hoe we elkaar informeren. Tevens zijn afspraken gemaakt over een werkbezoek in het najaar. Gemeld is dat we in principe aan het einde van dit decennium participatie van de Staat voorzien. Dat is conform eerder afgegeven prognoses. Dat is natuurlijk wel afhankelijk van de ontwikkelingen rondom warmte.
- Uitgifte 2 groene obligaties: op 28 april jl. heeft Alliander twee Green Bonds uitgegeven. De totale omvang is € 1 miljard: € 500 miljoen voor een looptijd van 8 jaar met een couponrente van 3,00% en € 500 miljoen voor een looptijd van 12 jaar met een couponrente van 3,50%. De belangstelling voor deze obligaties was groot.

- Converteren hybride lening: het voornemen is om in het najaar 2025 het proces van het converteren van de hybride lening te starten. Dit willen we voorbereiden met de vertegenwoordiging van de Leningverstrekkers-commissie (LVC). Na de zomer willen we samen met de LCV e.e.a. in gaan richten, zodat we einde 2025 het proces van conversie kunnen starten. De daadwerkelijk conversie zal in de eerste helft van 2026 plaatsvinden.
- Update REG27: de ACM stelt voor iedere reguleringsperiode de zogenoemde Methodebesluiten vast, waarin de methode voor het berekenen van de inkomsten voor netbeheerders wordt vastgelegd. De aankomende periode start in 2027 en loopt tot eind 2031. Het traject naar het Methodebesluit bestaat uit 3 stappen:
    - Het wettelijk vooroverleg: dit is het proces van Klankbordgroepen waar ook de regionale netbeheerders deel vanuit maken. Hierin toetst de ACM de voorgenomen plannen die in het Methodebesluit komen aan netbeheerders en afnemende marktpartijen.
    - Het ontwerpmethodebesluit: waarin de spelregels geformaliseerd worden. Deze wordt op 22 september 2025 verwacht, daarna hebben alle betrokkenen 6 weken om te reageren in de vorm van een zienswijze op het ontwerpbesluit.
    - Het definitieve methodebesluit: publicatie wordt 16 februari 2026 verwacht.

  In de nieuwe reguleringsmethodiek worden de inkomsten van de netbeheerders vastgesteld op basis van de individuele werkelijke kosten (COST+) in plaats van de huidige maatstaf met benchmarking. Door een stelsel van aanvullende maatregelen met behulp van monitoring, procestoetsing en transparantie wordt de kostenefficiëntie geborgd. Zoals gezegd is er na publicatie van het ontwerpmethodebesluit de gelegenheid om formeel te reageren. We spreken via Netbeheer Nederland namens de regionale netbeheerders zoveel mogelijk uit een mond, op enkele onderwerpen verschillen de belangen echter. Discussiepunten zijn het stelsel voor het vaststellen van het rendement en een mogelijke compensatie voor de effecten van de overgang naar een andere methode.

5. Rondvraag

Van de rondvraag wordt geen gebruik van gemaakt.

6. Sluiting

5.1.2e dankt de aanwezigen voor de inbreng, wenst iedereen alvast een fijne zomer en sluit het overleg.